

Pasen als verzetⁱ

Marco Visser

Het is inmiddels al weer een tijd geleden. Het was zomer toen hij stierf, na een tijd ziek te zijn geweest. Hij was iets ouder dan ik. De familie belde of ik erbij wilde zijn om iets te zeggen. Dus daar gingen we, de ouderling en ik. De aula was veel te klein voor al die mensen, voor het grootste gedeelte leeftijdsgenoten, generatiegenoten.

Het was alsof ik al die mensen naar me zag kijken met een vraag. Voor mijn gevoel hing de vraag in de ruimte: 'Wat gaat hier nu een dominee staan? Wat gaat hier nu de kerk zeggen?' Het was alsof ik die velen hoorde denken: 'Kom mij niet aan met 'god'. Kom mij niet aan met geloof. Wij moeten hier een vriend begraven. Kom ons niet aan met je mooie antwoorden.'

Mensen die zo vragen, in zo'n situatie, kan ik alleen maar gelijk geven. Het is eerlijk gezegd allemaal helemaal waar. Op zo'n moment heeft het woord 'god' afgedaan. En het geloof is maar al te vaak een stoplap geweest, een manier om de dingen toch nog een beetje mooi te praten.

Net zoals iedereen stond ik met lege handen. Op die middag had ook ik nauwelijks iets te zeggen. Alleen maar dit: er is in de Bijbel *verzet*. Er zijn woorden die hier tegenin spreken. Als je het niet kunt accepteren, wat je hier moet meemaken, dan krijg je van de Bijbel gelijk. Daar hoor je woorden die de feiten tegenspreken. En toen heb ik gelezen uit het boek Openbaring:

Een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.

God zelf bij ons.

De tranen uit onze ogen afgewist.

Geen dood meer,

geen rouw, geschreeuw, moeite.

Er is er één die zegt:

'Zie, ik maak alle dingen nieuw.'

Tegen de feiten

Met dat visioen gaan wij als kerk door de wereld. Sinds wij die woorden gehoord hebben, raken we ze maar niet meer kwijt. Die droom kunnen wij niet meer vergeten. En dat visioen bepaalt vandaag, hier en nu, hoe wij in het leven staan. Wij accepteren de dingen niet meer zoals ze zijn. Schouders ophalen is ons verboden. Want we hebben dat visioen voor ogen. Zo gaan we door de wereld. Niet meer berustend, maar eerder onrustig. Vol vertrouwen mogen we zijn, maar dat vertrouwen is geen passiviteit, dat staat niet in de toonsoort van 'stil maar, wacht maar'. Dat vertrouwen heeft de kleur van de hoop.

Het is mij eerlijk gezegd hoe langer hoe meer een raadsel: hoe kan het toch, dat de kerk in de loop van de tijd zozeer de nadruk is gaan leggen op de *berusting*? Hoe is het mogelijk dat de kerk zo veel valse, vertroostende taal gesproken heeft? En misschien nog wel: 'Tja, de dingen die er gebeuren, God zal er wel een bedoeling mee hebben. En ook al is het allemaal niet leuk, laten wij het maar aanvaarden...'

Het is een grote poging om de dingen die er gebeuren, de wereldgeschiedenis, de natuur, wat je om je heen ziet, een zin te geven. 'Nu ja, het is zo, het moet zo zijn, we moeten het maar accepteren. De dingen zijn zoals ze zijn, vooruit maar.'

Maar als er nu één ding door de Bijbel ongelofelijk weersproken wordt, dan is dat het wel. De dingen zijn helemaal niet 'zoals ze nu eenmaal zijn'. De dingen worden juist totaal anders. 'Zing, bid, probeer te blijven hopen dwars tegen alles in,' dat is wat de Schrift van Israël in alle toonaarden zegt. De Bijbel is een woord tegen de feiten.

Pasen hier en nu

Maar hoe kom je erop! Die vraag dringt zich vervolgens wel op. Waar is het op gebaseerd, dat visioen? Is het niet enkel een mooie gedachte om het leven met heel zijn absurditeit uit te kunnen houden? Is het niet toch weer een doekje voor het bloeden: 'Hopelijk komt het ooit allemaal een keer goed...' Dan zou het een mooie belofte voor een verre toekomst zijn, waar je hier en nu maar weinig aan hebt.

Maar dat visioen is geen ijdele hoop. Het is namelijk Pasen geweest. Jezus is uit de dood geroepen. En dat betekent dat er een ongelooflijk nieuw begin gemaakt is voor mensen, van Godswege. De steen die voor ons te zwaar was, is weggerold van het graf. Zo wordt het verteld, zo wordt het geloofd en bezongen. En dat is het fundament onder onze hoop. Dat maakt dat je kunt zeggen: 'Het komt goed'. Als je het wáágt om dat te zeggen: 'Het komt goed!' – dan komt dat doordat je weet dat het ten diepste al goed *is*. Wij hebben fiducia in dat visioen, dat de dood niet meer zal zijn, omdat de dood al overwonnen *is*. Wij zijn zo dwaas om ons uit te strekken naar die nieuwe, goede wereld, omdat we Pasen achter de rug hebben.

Het wordt Pasen, definitief, maar het is ook Pasen geweest. We zijn op weg erheen, maar we komen er ook vandaan. En dat is bepalend in het hier en nu. En in de tussentijd kan het je overkomen, dat je het ook merkt. Al is het ook maar 'zien soms even' om het met Huub Oosterhuis te zeggen. De tekenen zijn er, de gelijkenissen van Pasen: als mensen moed vatten om op te staan en nieuwe wegen durven te gaan. Als mensen hulp ervaren midden in een uitzichtloze toestand. Als mensen het wagen om te blijven hopen tegen de naakte feiten in. Als mensen horen: 'Mensenkind, sta op.' Dan gebeurt Pasen.

ⁱ Verschenen in het kerkblad *Present* van de Protestantse Gemeente Amstelveen, voorjaar 2011.